

MITEN MINUSTA TULI HULLU?

KLAUS WECKROTH

”Minä paikkani torilta etsin,
hälyn, kiireen keskeltä.
Puhumaan en ole tullut
sillä sanat syötiin.
Minä ostin tämän hetken,
olen tullut nauramaan,
myymään syvät tunteet,
pelon paljastamaan,
koska muuta en voi.”

Olen 13.5.1996 ja 19.5.2000 välisenä aikana ollut hoidettavana Tampereen yliopistollisen sairaalan akuuttipsykiatrian osastolla kuusi yhteensä 31 kertaa. Vuorokausina se on 471 vuorokautta Pitkäniemen suljetulla osastolla.

Kuluneiden neljän vuoden aikana olen enemmän tai vähemmän täysissä sielun ja ruumiin voimissa joutunut tasaisin väliajoin palaamaan kysymykseen miksi. Mitkä olivat ne tekijät, jotka saivat mieleni järkkymään siinä määrin, että läheisteni täytyi toimittaa minut laitoshoitoon? Mikä sai minut suistumaan niin syvään masennukseen ja itsetuhoisuuteen, että olen joutunut hoitoon paitsi vapaaehtoisesti myös vastentahtoisesti?

TOIMINNALLISET LÄHTÖKOHDAT

Olen koko ikäni ollut urheiluhullu.

Olen ensinnäkin harrastanut monenmoisia lajeja keihäänheitosta jalkapalloon ja tenniksestä shakkiin ja kaikkia niitä verraten täydellisesti asialle omistautuneena. Ei ole sattuma, että urani keihäänheitettäjänä katkesi suhteellisen nopeasti kyynärpään pettämiseen ja lentopallon pelamista alkoi pian haitata hyppääjänpolvi. Kun pelaa pää kolmantena jalkana palloa vähimmillään kuusi tuntia viikossa ja enimmillään kuusi tuntia päivässä, siinä, että joutuu tutustumaan arteparon-, kortisoni- ja muihin piikkeihin, ei ole mitään ihmettelemistä.

Mitkään piikit eivät kuitenkaan poista sitä mielihyvää, jonka tunnen muistaessani, miten torjuin Artsin löynnin, miten pelastin heittäytymällä ottelupallon Sotsissa, miten voitin pelin daaminuhrauksella...

Toiseksi olen ollut innokas penkkiurheilija jokseenkin niin kauan kuin muistan. Jalkapallojoukkue Arsenal ja jääkiekkjoukkue Ilves ovat ne kaksi seuraa, joille olen ollut uskollinen yli kolmenkymmenen vuoden ajan. Jotakin niiden merkityksestä kertoo se, että ystäväni kutsuivat lastani ennen syntymää työnimellä Ilves-Arsenal.

Viimeksi kuluneet neljä vuotta ovat osaltani olleet melkoista taaperrusta, mutta onneksi sentään Arsenal onnistui kerran voittamaan tuplamestaruuden Englannissa ja Ilveskin pääsi kerran loppuotteluun. Toisaalta masennustani ei ainakaan vähentänyt se, että Arsenal meni häviämään UEFA-cupin loppuottelun rangaistuspotkukilpailussa ja Ilves on vakiinnuttamassa paikkansa play off -viivan tuntumassa.

Olen paitsi urheiluhullu myös syömishullu. En anorektikko enkä buliimikko vaan iltasyöjä.

Vuodesta 1973 pitkälle 1990-luvulle söin tavalla, jota on vaikea kutsua muuksi kuin järjettömäksi. En nimittäin syönyt mitään sen paremmin aamulla kuin päivälläkään, mutta senkin edestä illalla työpäivän jälkeen.

Olen aina halunnut syödä kaikessa rauhassa ja nauttien. Vähän kerrallaan monta kertaa päivässä on sopinut pirtaani jokseenkin yhtä hyvin kuin pikapano ruokatunnilla, ”tiivisterakastelu” (Peter Høeg) seksuaalielämäni perusprinsiipiksi: on turha aloittaa, ellei saa saman tien jatkaa loppuun saakka. Työpaikan ruokalassa minua ei ole syömästä tavattu (ei vaikka kuuluin usean vuoden ajan ruokalatoimikuntaan), mutta ravintola Tillikan ennätys lienee edelleen erään työpäivän jälkeen kerralla mässäilemäni neljä pyttipannua; eikä siitä kahden hengen paellastakaan jäänyt syömättä kuin muutama haarukallinen riisiä...

On selvä, että moinen epäterveys ei voi olla vaikuttamatta kehoon. Pari vatsahaavaa ja Losec-kuuria eivät kuitenkaan paljon paina sen mielihyvän rinnalla, jota tuntee syödessään hyvin ansaitsemansa pizzan, pippuripihvin tai porilaisen (vain muutaman p-kirjaimella alkavan ruuan mainitakseni).

Olen ollut kohtuuttomuuden kannattaja pait-si urheilussa, syömisessä ja muutamalla muulla elämänalueella myös ja erityisesti työnteossani. Silloin kun opiskellaan ja tehdään työtä, opiskellaan ja tehdään työtä.

En ole koskaan laskenut työtuntejani enkä kyennyt rajoittamaan työtäni jonakin määrättyä aikana tapahtuvaksi toiminnaksi. Olen valvonut ainakin ”tuhat yötä” yrittäessäni ymmärtää jonkun toisen esittämiä ajatuksia ja pyrkiessäni keksimään jotakin sellaista, mitä kukaan muu ei ole vielä esittänyt. Vastaavasti loma on minulle jokseenkin tuntematon käsite.

Ajattelutyö on merkinnyt minulle valmiutta rikkoo paitsi aikatauluja myös muita yhteiskunnallisia rajoitteita. En ole koskaan ymmärtänyt, miksi pitäisi syödä määrätynlaisista omenapuista vain siksi, että joku niin suuressa viisautessaan käskee. Kyllä kai kaikkien keinojen tulisi olla sallittuja työssä samalla lailla ja samassa mielessä kuin rakkaudessa ja sodassa.

Työhulluudellakin on hintansa. ”Ajattelemisen on maailman epäterveellisintä puuhaa ja siihen kuolee ihmisiä niin kuin heitä kuolee mihin hyvänsä muuhun vaivaan” (Oscar Wilde). Kun ei osaa lopettaa ajoissa, joutuu kamppailemaan milloin unettomuuden, milloin kiireen ja stressin kanssa ja asettumaan alttiiksi burn outille. Tämäkään hinta ei tosin ole liian korkea, kun sitä vertaata uusien ajatusten aiheuttamaan tärisyttävään mielihyvään.

HÄN TAHTOI NIMENSÄ TÄHTIIN

Urheiluhullu, syömishullu ja työhullu. Mikä sitten voisi olla yhteinen nimittäjä näille ja muille elämäni hallinneille kohtuuttomuuksille? Minkälaista subjektityyppiä ne edustavat?

Jotakin tältä kannalta oleellista on kiteytynyt seuraavaan Yö-yhtyeen lauluun – ainakin sen sanat ovat kolahtaneet ja kolahtavat varsin voimakkaasti allekirjoittaneeseen.

”Hän tahtoi nimensä tähtiin

hän halusi olla kuolematon,
mutta silloin ennen tähdenlentoa
pakko kuolla on.

Kai joku hänet muistaa,
hän oli tähtenä eilisen taivaan,
mutta pimeäksi sammuneena
hänet nostettiin pinnalle maan.
Hän ei tyytynyt koskaan mihinkään,
hän tahtoi joukkoon jumalien
ja niin hän sai päällensä kirouksen,
joka kaiken häneltä vei.”

Mahtipontisesti voisi väittää, että en ole ”tyytynyt koskaan mihinkään”. Subjektiviteettiäni on leimannut ja leimaa halu tehdä jotakin merkittävää. Jumala ja kuolemattomuus ovat oma lukunsa, mutta jonkinlaisten jälkien jättäminen on keskeinen osa subjektiivista pyrkimystäni.

Se, ettei tyydy koskaan mihinkään, on äärimmäisen kuluttava tapa elää. Kuuseenkurkottajana eläminen tietää väistämättä koko joukkoa katajaankapsahtamisia ja altistaa tätä kautta masennukselle. Luovuudesta ja hulluudesta en tiedä, mutta intohimo ja hulluus tuntuvat käyvän käsi kädessä.

Masennuksen toiminnalliset edellytykset on täytetty, mutta mitä tai minkälaisia ovat ne ulkoiset tekijät, jotka tuoppaavat psyykkisen kohtuuttomuuden liikkeelle. ”Hän tahtoi nimensä tähtiin”, mutta entä se tähdenlento ja se kirous?

ELÄMÄ EI OLE AINOASTAAN TAPPIOITA: ON MYÖS VASTOINKÄYMISIÄ

”Kaukana lentävät kuolleet
ja näkevät meistä unta.
Ovat puukolla jäätä vuolleet
ja täällä sataa lunta.”
(Ilpo Tiihonen)

Kohtuuttomalla tiedeteosten ja muiden toiminnallisten saavutusten luomiseen pyrkivällä elämäntavalla on hintansa. Tätä hintaa minun oli pakko alkaa toden teolla maksaa törmätessäni kohtuuttomaan kohtaloon, ”sattumien pyörremyrskyyn” (Pentti Holappa).

Nuorin veljeni hukkui juhannuksena 1988. Jo tämä kuolema pani pohtimaan hullun lailla elämän mieltä ja mielettömyyttä. Mitä olisi pitänyt tehdä toisin, jotta näin ei olisi tapahtunut? Voiko

elämästä enää toden teolla nauttia, kun ”kulkuri-veljeni Jan” on poissa? Miten lievittää vanhempieni ja muiden läheisten surua?

Ikään kuin tässä ei olisi ollut tarpeeksi, kilpahakijani sosiaalipsykologian yliassistentin virkaan teki itsemurhan vähän sen jälkeen, kun valinta oli kohdistunut minuun. Mitä olisi pitänyt tehdä toisin? Olisiko pitänyt olla puheidensa mittainen ja jättää väitöskirja tekemättä?

Keväällä 1995 ”hukkuu” toinen veljeni. Hän kuoli kotonaan sairaskohtaukseen oltuaan jo pitkään täynnä ilotonta elämäänsä ja yksinäistä kaljanjuontia. Mitkä ovat läheisten ihmisten mahdollisuudet tilanteessa, jossa ihmiselle ei löydy kulttuurista ja yhteiskunnallista merkitystä? Miksi erilaiset keinot saada työtön uskomaan itseensä ovat usein vailla uskottavuutta?

Maaliskuussa 1996 kuoli läheisin työtoverini ja ystäväni työpaikalla saamaansa aivoverenvuotoon. Miksi juuri hän? Miksi minun piti olla se, joka hänet löysi ja toimitti sairaalaan? Voiko työstä enää nauttia, kun Mirja on poissa?

Kaiken tämän keskellä omat vaikeuteni tuntuvat suhteellisen pieniltä, joskaan eivät merkitykseltömiltä.

Liittyneekö tämäkin asialle omistautumiseen, mutta 1990-luvun alussa läpikäymäni kaksi avoeroa olivat harvinaisen tuskallinen prosessi: ensin jätin minä ja sitten jätettiin minut.

Eikä tässä koko kirous; kauniiksi lopuksi minussa todettiin välitöntä leikkausta vaatinut munuaissyöpä. Viimeistään tässä vaiheessa tilanne alkoi muistuttaa sarjakuvassankari Harald Hirmuisen keskustelua luojansa kanssa. Tuskaiseen kysymykseen ”why me” tulee ylhäältä vastaus ”why not”.

TYÖ

Hullun ja kohtuuttoman kohtalon uppoaminen hulluuden ja kohtuuttomuuden toiminnalliseen maaperään ei voi olla vailla seurauksia. Ei ainaakaan tilanteessa, jossa työhulluus alkaa tulla tiensä päähän.

Työ on ollut keskeinen osa elämäni paitsi subjektiviteettini myös persoonallisuuteni kannalta. Persoonallisuudessa oleellista on, että jokin toiminnallisista hulluuden muodoista nousee muiden yläpuolelle siksi Muodoksi, joka alkaa selittää muita toimintoja. Ajattelutyö on minulle ollut ura. Se on ollut ammatti ja kutsumus. Se on an-

tanut elämäni mahdollisuuden kytkeytyä sosiaaliseen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen käytäntöön. Olen persoonallisuudeltani ajattelija, joka (yhteiskunta)tieteellisen ajattelun perinteeseen pohjautuvalla urallaan on edennyt yhteiskuntatieteiden tohtoriksi ja sosiaalipsykologian dosentiksi. Taival ei kuitenkaan ole ollut helppo.

Vuonna 1988 julkaistu kirjani ”Toiminnan psykologia” sai osakseen odottamattoman suuren tieteellisen palautteen ja julkisuuden. Runsas palaute (tiedeteokselleni vinoiltiin muun muassa Ratto-lehdessä) toimi paitsi motiivina työn jatkamiselle myös sinä tekijänä, joka masennuksen alkuketkillä vei ”hetkeksi ajatukset muualle”. Jos samanlaisen palautteen olisivat saaneet ”X voi olla kuka tahansa”, ”Mustavalkoista sosiaalipsykologiaa” ja ”Minä ja se Toinen”, olisi kohtaloni ollut mitä ilmeisimmin hieman helpompi kantaa. Asia, jota en koskaan voinut käsittää, oli se, että Kalle Kaiharin kulttuurisäätiön ja Nuori Voima-lehden palkitsema työ vaiettiin tiedeyhteisössä kuoliaaksi. Palaute rajoittui tilanteisiin, joissa jonkinlainen palaute oli pakko antaa: väitöskirjan painatuslupa, dosentuurin ja apulaisprofessorin viran hakuun. Palautetta tuli vähän ja pahimmillaan se oli yksinkertaisesti tyhjää.

Vaikeneminen ei sinänsä ollut mitään uutta. Olin jo 1970-luvulla kaivanut verta nenästäni kunnan hullun lailla tekemällä teoreettisen työn laitoksella, jolla teoreettisia pro gradu -töitä ei saanut tehdä. Se, mikä oli uutta, oli se, että 1990-luvulla en enää jaksanut tapella työni puolesta verissä päin niin pitkälle kuin mahdollista (mainitussa tapauksessa eduskunnan oikeusasiamiehelle saakka). Kun vielä 1980-luvulla olin uhonnut erään kriitikoni sanoja lainaten tekeväni ”suomalais-ugrialaista kansanperinnettä”, jos työni eivät tiedeteoksiksi kelpaa, alkoi takki 1990-luvun puoliväliin tultaessa olla tyhjä.

Olisi liioiteltua sanoa, että en saanut työstäni minkäänlaista tieteellistä palautetta. Antti Eskola ei ole ainoa, joka toteaa osan arvostelijoistani kulkevan ”kaukana sosiaalipsykologian jälkijunassa”. Tuesta huolimatta tunsin jääväni yksin ja päässäni alkoi soida yhä kovemmin ja kovemmin Kim Lönnholmin laulu:

”Minä olen valvonut tuhat yötä,
tehnyt työtä tyhjää niin kuin kuolemaa.
Kaipuuta polttavaa olen tuntenut näillä teillä,
elämäni kintereillä ajanut eteenpäin.”

Ja eteenpäin sitä on ajettu. Vähän samaan tapaan kuin ihmiset aikansa seurusteltuaan hakevat toiminnalleen yhteiskunnallista hyväksymistä ja menevät naimisiin, olin 20 vuoden seurustelun jälkeen nöyrytynyt hakemaan tiedeyhteisön siunasta kosimalla sitä väitöskirjallani. Se, että sain jälleen kerran kuulla olevani väärässä paikassa väärään aikaan, ”kaksiloikkaaja” kolmiloikkapaikalla, antoi aavistella tulevaa: olen epäpätevä sosiaalipsykologian virkoihin. Happamia, sanoi kettu pihlajanmarjoista. ”Kuoroajattelua” (Lewis Carroll) olisin nuoruudessani sanonut tieteellisestä ajattelusta ja kehottanut kolmiloikkaajia pitämään virkansa. 1990-luvulla aloin kuitenkin väsyä häirikön rooliini.

Masennuksen kannalta oleellista oli, että työ, joka oli ennen pitänyt vaikeinakin aikoina pystyssä, ei enää auttanut viemään ajatuksia muualle. Olin lopulta onnistunut tekemään tieteellisen itsemurhan. Sosiaalipsykologin uran sijasta oli tällöin turvaututtava suomalais-ugrilaiseen tapaan: aloin juoda viinaa.

JUOPOTTELU

”Siis ryyppäämään, ryyppäämään
joka aamu säännätään
ja kun päivä on ohi
lisää kannätään.
Tahdon olla juovuksissa aina
sekä maanantaina
tiistaina keskiviikkona
ja torstaina.”
(Eppu Normaali)

Juoppohulluus ei – tässäkin tapauksessa – selity yksinkertaisesti jostakin määrätystä syystä tai edes syiden joukosta. Se, että päässäni soivat taukoamatta Lönnholm ja tuomari Nurmion ”kynsistämme kylmään kiveen ei jää jälkeäkään”, saattoi kuitenkin olla se viimeinen yllyke, joka sai minut antautumaan ryyppäämiselle sillä samalla intohimolla, jolla olin aikaisemminkin asioita tehnyt. Ajatukset olivat niin synkkiä, että niille oli pakko tehdä jotakin. ”Kai vaadin liikaa, enkä itseäni kesä selvinpäin”, laulaa Mikko Alatalo.

Puhun juoppohulluudesta enkä alkoholismista tai juoppoudesta siksi, että juomiseni oli yleisen yhtäläisen ”kantapöytiin imevän juoppokulttuurin” (Seppo Toiviainen) äärimmillen viety ilmaus. Join yksin ja join seurassa, join käsittämät-

tömiä määriä ja jatkuvasti, join kaukana kanta-pöydästäni ja kantapöydässäni. Enkä edes harjennut lopettamista. Rytmihäiriöt, vatsahuuhtelut, haimatulehdus sekä ystävien ja ammatti-ihmisten auttamisyrietykset, hoidot A-klinikalla ja katkaisuhoidossa panivat minut takertumaan entistä tiukemmin pulloon: aamiaiseksi tyhjiin maahan yhdellä kulauksella juotu Koskenkorva-pullo, lounaaksi muutama olut ja illalliseksi lisää Koskenkorvaa.

Join aamulla ja join illalla kysellen kohtalolta tietä eteenpäin. Ajattelijan ura tyssäsi – olisiko ryyppäämisestä masennusta helpottavaksi, ajatukset muualle vieväksi uraksi?

Toikkaroimalla ympärilläni milloin missäkin kadusta ja työpaikasta talojen kattoihin ja kottiin, hain epätoivoisesti uutta merkitystä olemassaololleni ja syytä sen jatkamiselle. Minusta ei ollut kunnan tutkijaksi, olisiko minusta kehittymään yksinäisestä juoppohullusta rajansa tuntevaksi kunnan alkoholistiksi?

Ei ollut. Hyvästä yrityksestä huolimatta juoppottelusta ei ollut työn korvaavaksi toiminnaksi. Vaikka alkoholinkäyttöni täytti koko elämän, se ei kytkenyt minua osaksi rikasta juoppokulttuuria. Tässä kulttuurissa oli alusta pitäen jotakin, jota en kerta kaikkiaan tuntenut omakseni. Ja koska en edes kyennyt ääneen sanomaan olevani alkoholisti, ottamaan ensimmäistä askelta ja tunustamaan ongelmani, jäin vaille sitä tukea, jota tarjotaan eksplisiittisesti AA:ssa ja implisiittisesti lukuisissa muissa alkoholinkäyttöön liittyvissä käytännöissä. Minusta ei ollut etenemään alkoholistin uralla edes juoppohullusta juopoksi, saati sitten alkoholistiksi tai lopettamaan ja kohtuukäyttöön kykenemättömän kunnan alkoholistin paikalle. Minusta ei tullut AA-kerhossa vaikuttavaa ”alkoholinkäytön apulaisprofessoria” eikä edes A-klinikalla tai sosiaalisairaalassa opiskelevaa ”alkohologian assistenttia”.

En tiedä, miksi masentuneen rooli on ollut helppo hyväksyä kuin alkoholistin osa. Vastauksen täytyy kuitenkin kytkeytyä tapaan, jolla juoppokulttuuri on yhteiskunnassa organisoitunut.

Toisin kuin masennuksella alkoholinkäytöllä on satojen vuosien historia. Alkoholinkäyttö on ollut lailla kielletty, masennus ei. Alkoholinkäyttö on ollut keskeinen osa suomalaista kulttuuria, masennus ei. Alkoholismi on yksi yhteiskuntamme puhkitutkituista ja -keskustelluista perusongelmista, masennus on alkanut nostaa päätään vasta viime aikoina. Alkoholinkäyttöä koskevia

tarinoita ei kukaan enää jaksa kuunnella, sen sijaan Tellervo Koiviston ja Neil Hardwickin kertomukset masennuksestaan herättävät ansaittua huomiota.

Tämä alkoholinkäytön ja alkoholismin syvällinen yhteiskunnallisuus, sen virallisuus ja kaikenkattavuus tekee ymmärrettäväksi sen vierauden. Minusta ei (taaskaan) ollut oikeaoppiseksi kolmiolikkaajaksi tunnustamaan ja tunnustamaan alkoholinkäytön olevan Ongelma, minun ongelmani ja olemaan pitämättä muita ongelmia. Jossakin sisimmässäni tajusin ja vähitellen myös ympärilläni tajuttiin, että kyse ei ole ryypäämisestä ryypäämisen vuoksi vaan taustalla olevasta vakavasta persoonallisuushäiriöstä: kohtuuttoman kohotalon ja työn puuttumisen aiheuttamasta syvästä masennuksesta.

MASENNUS

”Uupunut olen,
ah, sydänjuurihin saakka!
Liikako lienee
pantukin paatinen taakka?
Tai olen niitä,
joilla on tahto ei voima?
Voittoni tyhjä,
työn tulos tuntoni soima.”
(Eino Leino)

Alkoholinkäyttö jäi elämässäni juoppohulluuden tasolle, yhdeksi subjektiivisen hulluuden ja kohtuuttomuuden muodoksi lukuisten muiden joukossa. (Toki sillä on omat erityispiirteensä: muita hulluuteni muotoja en kadu enkä pyydä anteeksi – juopotteluni aiheuttamista ikävyyksistä olen syvästi pahoillani.) Siitä oli yhteiskunnalliseksi urakseni yhtä vähän kuin Arsenalin kannattamisesta, syömisestä tai sukupuolisesta kanssakäymisestä: vaikka olisi kuinka hienoa hukuttaa masentavat ajatuksensa jalkapalloon tai seksiin, ammatiksi tai yhteiskunnalliseksi tehtäväksi näistä ei minun resurssillani suomalaisessa kulttuurissa ole.

Miten sitten on masennuksen laita?

Kovin läheiseltä ei alkuun tuntunut mielisairaaran roolikaan. Siihen sisäänrakennettu heterogeenisyys oli kuitenkin periaatteessa ja vähitellen käytännössä helpompi hyväksyä kuin alkoholismin homogeenisyys. Alkoholisti on alkoholisti, mutta masennusta on jo alun perin monta lajia:

on bipolaarista masennusta, melankolista ja psykoottista masennusta, on synnyttämisen jälkeistä masennusta ja kaamosmasennusta. Masennusten joukossa on – toisin kuin alkoholismin – mistä valita.

Sama heterogeenisyys pätee masennuksen käsittelyyn. Hoidossa jos ei viehätä niin ainakin viettelee se, ettei kukaan oikein tiedä, mistä masennuksessa on kysymys. Masennuksesta puuttuu Jellinekin käyrän kaltainen (uskonnollinen) kaikille tarjolla oleva peruskäsite ja -hoitomuoto, johon tukeutua. Masennuksen hoito on avoin ja alkoholismin suljettu järjestelmä.

Mielisairaalapotilaan ura on se, jolla olen viime aikoina ollut kotonani. Depressiologian ylioppilaasta olen viimeksi kuluneiden neljän vuoden aikana edennyt gradun tekijäksi. 96 hoitoviikon jälkeen opinnytteeni aiheeksi on muotoutunut ”Miten opin syömään ja juomaan kohtuudella”. Alan tohtoriksi aiheena ”Miten opin tekemään työtä” on vielä pitkä matka, mutta masennus ja siitä selviäminen ovat tällä hetkellä elämäni ydin.

”MITÄ ME TÄSTÄ OPIMME...”

...vähempi kuin luulette:
ei ne suuret luulot päätä puhkase.”
(Masa Paljasjalka)

Yksi tapa selviytyä elämään sisältyvistä traagisista tapahtumista on uppoutua työhön, yhteen keskeiseen sosiaalisesti merkitykselliseen toimintaan. Jos työ ei ole tai se lakkaa olemasta se tekijä, joka vie ajatukset muualle, unohdusta on haettava jostakin muualta.

Alkoholinkäyttö on yksi surutyön muoto. On turha väittää, ettei se auta kestäämään ahdistusta. Juopottelun ympärille rakentunut massiivinen käyttöhistoria legendoineen ja yhtä massiivinen hoito-organisaatio perinteineen takaavat sen, että me voimme varsin helposti viedä ajatuksemme muualle ja tehdä juopon roolista omamme. Kuvaan kuuluu, että ollaksemme joku, ollaksemme sosiaalisesti merkityksellinen alkoholistinen persoonallisuus meidän on tunnustauduttava alkoholisteiksi ja otettava kantaa erilaisten hoitomuotojen takana kummittelevaan Jellinekin käyryyn. Se, joka ei tätä osaa tai halua tehdä, joutuu hakemaan unohduksen muualta.

Toinen keskeinen tapa tehdä surutyötä on hakeutua mielisairaalapotilaan rooliin. Arsenalin

kannattamisella tai iltasyömisellä ei ole Suomessa perinteitä, mutta masennuksen hoidolla on. Ainakin toistaiseksi tämä ura on avoimuutensa ja heterogeenisyytensä takia tuntunut allekirjoittaneesta läheisemmältä kuin juopon sosiaalinen, kulttuurinen ja yhteiskunnallinen tehtävä. Kun kukaan ei oikein tiedä, mistä masennuksessa lop-

”Olen mykkä, mutta kuulen
kauniit valheet eikä niin.
Olen lapsi, joka huutaa
keisari on alasti.
Ei auta usko henkiin,
ei auta rukous,
siksi ivaan ja pilkkaan
särjen unelmat,
koska muutakin voin.

pujen lopuksi on kyse, tarjolla on varsin vähän sosiaalisia ihmeterapioita ja sitä kautta varsin paljon pakollista lääkkeidenkäyttöä tukevaa patenttiratkaisutonta aidosti pohdiskelevaa keskusteluterapiaa.

Annetaan lopuksi Kiti Neuvosen laulaa laulussa loppuun:

Tämä helvetin sirkus
koko maailma.
Yksin yksinäiset,
mikä tunnelma.
Karuselli pyörii
yhtä ympyrää,
pääni roskalla täyttää,
lisää vauhtiaan.”